

Version 0,6

Sörmlands folkhälsoprogram

- God och jämlik hälsa för regional utveckling

REGION
SÖRMLAND

Innehåll

Sörmland behöver ett folkhälsoprogram	2
Goda förutsättningar men också utmaningar.....	4
Detta vill vi uppnå.....	6
Syfte	7
Mål	7
Målgrupp.....	7
Fokusområden.....	8
Främja goda uppväxtvillkor	10
Utmaningar	10
Möjligheter	12
Skapa förutsättningar för jämlika levnadsvanor	12
Utmaningar	13
Möjligheter	14
Främja egenmakt och delaktighet i samhället för alla	15
Utmaningar	15
Möjligheter	16
Aktörernas roller i folkhälsoprogrammet.....	18
Nästa steg i arbetet	21

Sörmland behöver ett folkhälsoprogram

En god och jämlik hälsa är både ett mål i sig och en förutsättning för länets utveckling. I Sörmland finns goda exempel på att aktörerna i länet samverkar för en bättre folkhälsa. Det sker också samverkan som inte alltid benämns som folkhälsoarbete, men som bidrar till folkhälsan. Folkhälsoarbete är långsiktigt, systematiskt och målinriktat arbete för att stärka folkhälsan och minska ojämlikheten i hälsa bland olika grupper. Folkhälsoarbetet är kopplat till övriga strategiska regionala utvecklingsområden som utbildning, arbetsmarknad, bostad, kultur, närmiljö och klimat.

År 2022 undersökte Länsstyrelsen i Södermanlands län folkhälsoarbetet i länet. Undersökningen visar att det finns väl fungerande strukturer för samverkan mellan länets aktörer. Men att samverkan inte alltid sker på ett strukturerat sätt. År 2025 påbörjades arbetet med att ta fram detta folkhälsoprogram. Detta behöver vara konkret, ha tydliga roller och processer samt en gemensam riktning för aktörerna.

Region Sörmland är regionalt utvecklingsansvarig aktör (RUA) och har en samordnande roll i utvecklingen av folkhälsoarbetet i Sörmland. I det arbetet behövs ett folkhälsoprogram som konkretiserar länets regionala utvecklingsstrategi (RUS), stärker samverkan och bidrar till en gemensam riktning för länets folkhälsoarbete.

Den regionala utvecklingsstrategin innebär att aktörerna i Sörmland ska möta samhällets utmaningar på ett hållbart sätt. Den ger en samlad bild över länets tillgångar, möjligheter och utmaningar, samt det arbete som regionen och länets aktörer samlas kring. Utgångspunkten i strategin är de förutsättningar som finns i Sörmland för en hållbar utveckling som har människan i centrum. Den sociala dimensionen är målet, ekonomin är medlet och ekologin sätter ramarna.

Folkhälsoarbetets aktörer är kommunerna i länet, regionen, myndigheter och civilsamhället i länet, akademien samt näringslivet. Aktörerna är eniga om att det behövs en samlad bild över vad som redan sker i länet och vad som konkret behöver göras framåt. Folkhälsoarbetet kräver tydlig styrning, förankring och strukturer som knyter ihop insatser, uppföljning och långsiktig utveckling. Den geografiska platsen och den fysiska utformningen har betydelse för hälsan. Därför behövs ett rumsligt perspektiv på folkhälsofrågorna.

Hälsa och ohälsa varierar mellan olika platser och hur geografiska faktorer påverkar människors hälsoutfall.

Folkhälsoprogrammet ska vara ett stöd för arbetet och bygga vidare på det som redan sker. Tvärsektoriell samverkan gör att folkhälsoarbetets aktörer kan arbeta med gemensamma insatser och få tydliga och konkreta effekter. Programmet ska ge riktning, tydliggöra, samordna och vidareutveckla det som redan sker, samt visa på gemensamma områden där samverkan kan bli starkare. Samverkan behöver ske på alla nivåer och aktörers engagemang och styrkor ska tas tillvara. Programmet ska främja innovation och nya arbetssätt och perspektiv, men samtidigt bygga på kunskapsunderlag, evidens och lokal kunskap och utifrån platsens förutsättningar. Arbetet ska involvera befolkning och målgrupper och ha fokus på konceptet medskapande.

Genom ett långsiktigt och jämlikt folkhälsoarbete stärks befolkningens hälsa och samhällets motståndskraft, vilket är en förutsättning för att viktiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas i vardag, kris och krig. Det är viktigt att programmet stöttar civilsamhället och utvecklingen av länets civila beredskap.

Goda förutsättningar men också utmaningar

Sörmlands geografiska läge ger goda förutsättningar för utveckling. Det finns en geografisk mångfald med attraktiva miljöer för invånare, företag och besökare. Tillgängligheten inom länet är god. Det finns en flerkärnig geografisk struktur med regionala och delregionala centralorter, men också starka kopplingar till orter och funktioner utanför länet. Sörmlänningarna har tillgång till flera stora arbetsmarknader och ett antal lärosäten för högre utbildning. Utbildningsnivån är låg men har ökat över tid. Sörmland har högst andel av vuxna som är inskrivna i någon sorts utbildning vilket är positivt för framtiden.

Länet präglas av en allt äldre befolkning. Andelen nyfödda och förvärvsarbetande minskar och de äldre som är i behov av omsorg och stöd ökar. Personer i arbetsför ålder måste alltså bidra till att försörja fler unga och äldre än tidigare.

Befolkningens hälsa påverkar samhällets utvecklingskraft, robusthet och motståndskraft vid till exempel kriser. Hälsan hos invånarna betyder i sin tur mycket för ett starkt och konkurrenskraftigt näringsliv. Ojämlig hälsa och den socioekonomiska ojämlikheten är hinder för utvecklingen i länet. Det finns också stora skillnader mellan och inom kommunerna.

Hälsan skiljer sig framför allt åt mellan olika socioekonomiska grupper och inom länet. De med lägre utbildning har en markant lägre förväntad livslängd, större ohälsa och sämre förutsättningar i livet än personer med högre utbildning. Bland lågutbildade kvinnor sjunker medellivslängden.

Det är vanligare att sörmlänningar lever med låg ekonomisk standard jämfört med riket. Utbildningsnivån i Sörmland är lägre och arbetslösheten är högre i jämförelse, särskilt bland personer med kort utbildning och unga vuxna. Företag har svårt att attrahera rätt kompetens trots att arbetslösheten i länet är hög.

Låg utbildningsnivå, hög arbetslöshet och ekonomisk utsatthet påverkar hälsan negativt, och många barn får en sämre start i livet. Klyftorna i länet ökar. Andelen barn i länet som lever i hushåll med låg inkomststandard är högst i landet. Samtidigt ökar andelen barn i hushåll med hög inkomststandard.

Detta vill vi uppnå

Folkhälsoprogrammet utgår från den nationella folkhälsopolitiken där det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Inom den nationella folkhälsopolitiken finns åtta målområden som har stor påverkan på förutsättningarna för jämlik hälsa.

Figur 1: En god och jämlik hälsa - åtta målområden. Illustration: Folkhälsomyndigheten.

Syfte

Förbättra Sörmlands förutsättningar för jämlik hälsa genom att stärka tvärssektoriell samverkan och skapa en gemensam riktning för hela länet.

Mål

- Det finns gemensamt fokus i arbetet för att främja en god och jämlik hälsa i länet.
- Det är tydligt hur olika aktörer och insatser bidrar till en god och jämlik hälsa.
- Det finns väl fungerande strukturer för effektiv samverkan kring insatser, analyser och uppföljning.

Målgrupp

Sörmlands folkhälsoprogram är till för samhällsaktörers strategiska samt ledande funktioner som har möjlighet att påverka, främja eller skydda befolkningens hälsa.

Fokusområden

Programmet har valt ut tre särskilt viktiga fokusområden där den tvärsektoriella samverkan behöver fortsätta stärkas för att förbättra förutsättningarna för en god och jämlik hälsa i Sörmland. Det är tre områden där länets aktörer tillsammans kan göra stor skillnad för folkhälsan och som valts mot bakgrund av nedan beskrivna utmaningar och möjligheter. Fokusområdena utgår från de nationella målområdena och den prioriterade inriktningen om goda och jämlika livsvillkor, med särskilt fokus på barn och unga i den regionala utvecklingsstrategin.

Dessa tre fokusområdena är:

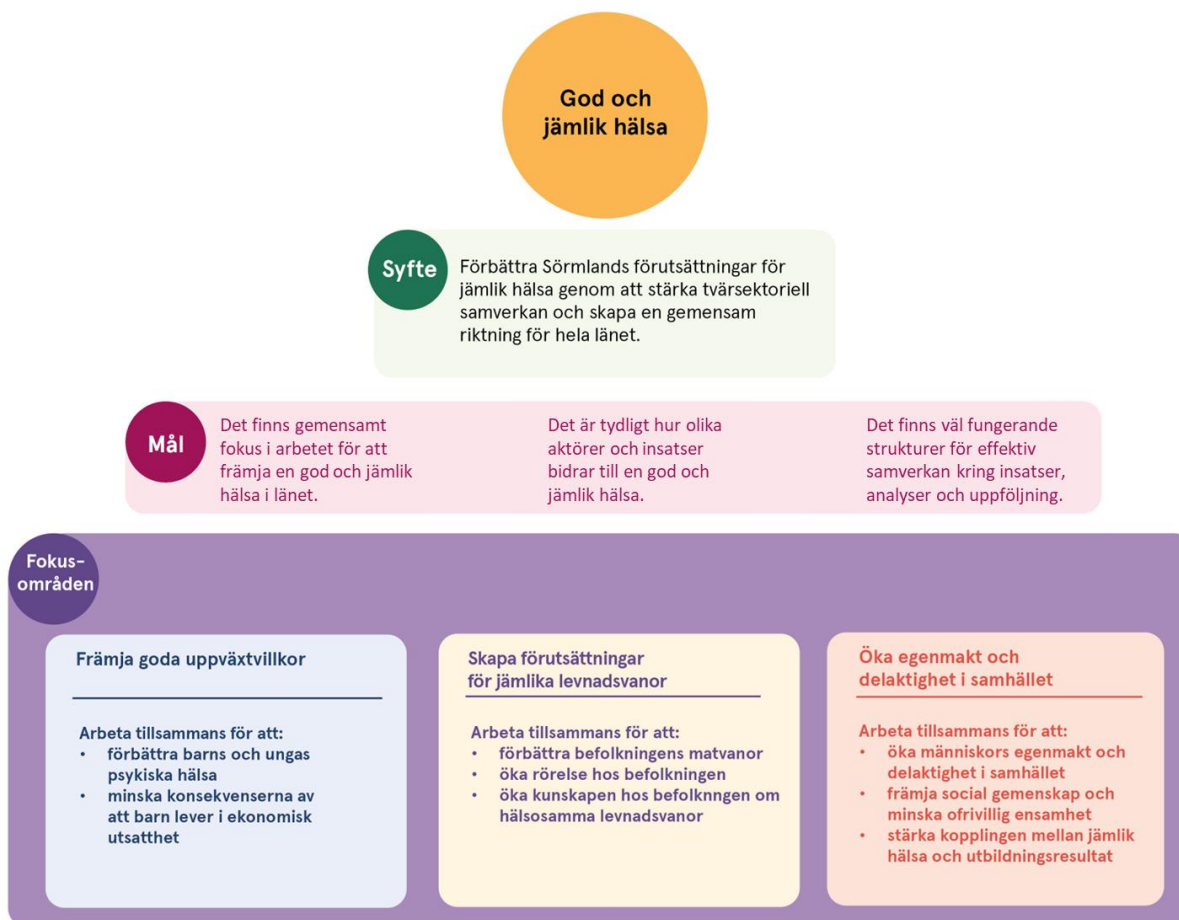
- Främja goda uppväxtvillkor
- Skapa förutsättningar för jämlika levnadsvanor
- Främja egenmakt och delaktighet i samhället för alla

De tre fokusområdena täcker inte hela den nationella folkhälsopolitiken men hänger nära ihop med övriga målområden. De ska inte ses som avgränsade delar, utan som delar som är sammanlänkade i ett system. Utveckling inom ett fokusområde påverkar ofta flera andra.

Arbetet med fokusområdena svarar direkt mot flera av länets strategiska styrdokument, exempelvis åtgärdsprogram för regionalt samverkansarbete inom ANDTS, Läns gemensam handlingsplan - Det handlar om livet, samt regional strategi för suicidprevention.

Utöver dessa fokusområden pågår arbete inom andra delar av det regionala utvecklingsuppdraget som har stor påverkan på folkhälsan. Exempelvis inom utbildning och kompetensförsörjning, bostadsförsörjning och samhällsplanering. Det är insatser som påverkar befolkningens möjligheter till försörjning, delaktighet och trygghet, och därmed också den långsiktiga hälsoutvecklingen i länet. Dessa andra delar hänger ihop med och stärker arbetet i fokusområdena. Det är därför viktigt att folkhälsoprogrammet stöttar och bidrar till arbetet inom dessa andra regionala utvecklingsområden.

Figur 2: Översikt över syfte, mål och fokusområden

Främja goda uppväxtvillkor

Aktörerna behöver samverka för att tidigt upptäcka behov av, och ge stöd för att kompensera skillnader i barns och ungas uppväxtvillkor.

Vi aktörer behöver arbeta tillsammans för att:

- förbättra barns och ungas psykiska hälsa,
- minska konsekvenserna av att barn och unga lever i ekonomisk utsatthet.

Utmaningar

Allt fler barn och unga upplever negativ stress och oro, låg framtidstro och en psykisk ohälsa. Den psykiska ohälsan är en komplex samhällsutmaning med flera olika orsaker. En särskilt utsatt målgrupp är barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller andra funktionsnedsättningar.

Många barn och unga upplever prestationskrav och är dåligt rustade att hantera motgångar och stress. Starka normer gör det svårt att be om hjälp och stödet från samhället är inte rätt utformat. Många barn och unga får en sämre start i livet eftersom nästan var tredje elev i årskurs nio i Sörmland har underkänt i något ämne i skolan. Det är något sämre än i riket.

Stress, oro, ångest och sömnproblem är vanliga, särskilt bland kvinnor och flickor. Den ojämna hälsan mellan könen uppstår tidigt i livet. Pojkar uppger att de generellt mår bättre, är mer fysiskt aktiva och är mindre stressade än flickor. På högstadiet är det bara varannan flicka som upplever att hon mår bra och sex av tio flickor upplever stress. Flickor upplever dubbelt så hög stressnivå som pojkar redan i årskurs sju, och skillnaden förstärks i gymnasiet. Suicid är vanligare bland pojkar och män än bland flickor och kvinnor. Av de som dör i suicid i Sörmland och i Sverige är två av tre män.

Föräldrars utbildningsnivå och sysselsättning har betydelse för barn och ungas hälsa. Särskilt när de har föräldrar som står utanför arbetsmarknaden. Barn och unga i Sörmland lever oftare i hushåll med ansträngd ekonomi än barn i resten av landet. En av sex barn och unga lever i ett hushåll med låg disponibel inkomst. En av sju i högstadiet har en förälder som är arbetslös eller långtidssjukskriven. Var femte flicka i gymnasiet

är orolig för sin familjs ekonomi. Barn som växer upp i utsatthet riskerar att få sämre hälsa som vuxna. Barnens hälsa är starkt kopplad till föräldrarnas sysselsättning, ekonomiska och sociala situation. Föräldrarnas förutsättningar påverkar ofta barnens tillgång till stöd och resurser som de behöver för en gynnsam utveckling.

Möjligheter

Barn och unga som tror på framtiden är viktigt för deras hälsa. De behöver en trygg uppväxt fri från våld, alkohol, tobak, droger och dopning samt att de behöver en säker och trygg sexualitet. Stöd från både föräldrar och andra vuxna och goda relationer är viktigt för deras psykiska hälsa. Barns förutsättningar för en mer jämlik hälsa blir starkare genom att stödja föräldraskap, främja föräldrars utbildning och sysselsättning.

Mödra- och barnhälsovård och samverkan genom familjecentraler, samt god tillgänglighet till elevhälsa och ungdomsmottagningar ger förutsättningar för en god start i livet. Lika viktigt är det med en förskola och skola där eleverna uppnår kunskapskraven, och som ger eleverna kompensatoriskt stöd och som främjar exempelvis goda levnadsvanor som kost, sömn och rörelse.

Sörmlands modell för samverkan kring barn och unga, Tillsammans för barnens bästa i Sörmland, ger goda förutsättningar för samordning och utvecklad samverkan för att identifiera problem och gemensamma tidiga insatser.

Skapa förutsättningar för jämlika levnadsvanor

Levnadsvanor som fysisk aktivitet, matvanor, användning av alkohol och tobak har stor betydelse för hälsan. Aktörerna behöver samverka om både universella insatser som vänder sig till alla och riktade insatser för att möta specifika grupperns behov och förutsättningar, eller geografiska platsers betydelse för hälsosamma levnadsvanor.

Vi aktörer behöver arbeta tillsammans för att:

- främja hälsosamma matvanor genom att utveckla hälsofrämjande matmiljöer,
- öka rörelsen och den fysiska aktiviteten hos befolkningen,
- öka befolkningens kunskap om hälsosamma levnadsvanor.

Utmaningar

För tidig död är betydligt vanligare i Sörmland än i riket och ohälsotalen i Sörmland är höga, särskilt hos kvinnor. Stillasittande, övervikt och obesitas ökar både bland vuxna och barn. Diabetes är vanligare i Sörmland och hjärtinfarkter drabbar fler, främst män.

Levnadsvanor grundläggs tidigt i livet och de påverkas framför allt av föräldrarnas vanor och resurser. I Sörmland är övervikt och obesitas hos barn vanligare än i landet i stort. Barns och ungas levnadsvanor försämras när de blir äldre. Andelen som äter regelbunden frukost, tränar ofta och sover tillräckligt minskar samtidigt som stress och alkoholbruk ökar ju äldre de blir.

Socioekonomiska skillnader återspeglas i levnadsvanorna. Generellt sett har de med fler utbildningsår bättre förutsättningar för goda levnadsvanor.

Rökning hos vuxna och gravida är fortfarande vanligare i Sörmland än i riket, även om den har minskat över tid. Rökning bidrar till att dödligheten i lungcancer är betydligt högre jämfört med övriga landet. Rökning har minskat bland unga men det är vanligare att skolelever röker än att vuxna röker. Flickorna röker mer än pojkarna. Detta gäller även e-cigarett. Snusning har däremot ökat, särskilt bland flickor och kvinnor, och det är mer utbrett än i landet i stort.

Alkoholbruk ligger på samma nivå som riksgenomsnittet, men riskbruk är vanligare bland män. Alkoholbruk har minskat men är fortfarande vanligt bland unga. Majoriteten av unga på gymnasiet dricker alkohol. En av tio unga i gymnasiet har testat narkotika.

Möjligheter

Det är viktigt att och känna till vad som är hälsosam mat och kunna planera, välja, tillaga och äta mat som motsvarar det egna behovet. Detta kallas matlitteracitet.

Befolkningen ska också kunna göra hälsosamma val i mataffärer, på restauranger och i lunchmatsalar. Fokus behöver därför vara bredare än matvanor och ligga på matmiljöer. Matmiljöer är den fysiska, sociala, ekonomiska, politiska och digitala miljö som påverkar våra matval, inköp och vanor kring mat.

Genom att främja utbildning så främjas också levnadsvanorna. Hälsoperspektivet behöver ingå i till exempel vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser.

Alla i befolkningen behöver ha förutsättningar, kunskap, självförtroende och motivation att vara fysiskt aktiva. Detta kallas physical literacy. Förmågan behövs tidigt i livet och behöver stödjas kontinuerligt under hela livet. Det behövs miljöer och sammanhang som främjar till såväl spontan som organiserad fysisk aktivitet för alla.

Det ska vara enkelt och attraktivt att välja alternativ som att cykla eller gå till arbete, skola och fritidsaktiviteter. Samhällsplanering har en central roll i att främja rörelse. Utbyggnad av gång- och cykelvägar, kollektivtrafik, grönområden, mötesplatser och trygga livsmiljöer bidrar till folkhälsan.

Främja egenmakt och delaktighet i samhället för alla

Stärkt tillit, inflytande, delaktighet och social gemenskap skapar bättre förutsättningar för jämlik hälsa. Ett hållbart och robust samhälle har sin grund i att människor nyttjar sina demokratiska rättigheter och deltar i samhället, såväl digitalt som fysiskt. Samtidigt som delaktighet främjar en god hälsa är hälsa också en förutsättning för delaktighet i samhällets olika arenor. Det är viktigt att se till både grupperns socioekonomiska förutsättningar som förutsättningarna för olika platser.

Vi aktörer behöver arbeta tillsammans för att:

- öka människors egenmakt och deltagande i samhället,
- främja social gemenskap och minska ofrivillig ensamhet,
- stärka kopplingen mellan jämlik hälsa och utbildningsresultat och inkludering på arbetsmarknaden.

Utmaningar

Sörmland har högt valdeltagande och hög tillit till samhällets institutioner, men det skiljer sig åt inom befolkningen, särskilt i områden med sämre socioekonomiska förutsättningar. Lågt valdeltagande kan bero på lägre tillit och en svagare känsla av att kunna påverka sin egen situation och samhällets utveckling. Delaktighet i civilsamhället varierar mellan olika grupper.

I yrkeslivet kan brist på kontroll och inflytande leda till ökad stress och arbetsrelaterad ohälsa. Det är betydligt vanligare att kvinnor sjukskrivs för stress än att män gör det, både i Sörmland och i riket. Att stå utanför arbetsmarknaden eller inte ha sysselsättning har stor negativ påverkan på hälsan. Det gäller även barn till föräldrar som står utanför.

Ofrivillig ensamhet är ett allvarligt samhällsproblem som påverkar både psykisk och fysisk hälsa och leder till ökade behov av stöd och vård. Den drabbar särskilt barn, unga vuxna och de allra äldsta, alltså grupper som befinner sig i sårbara livsfaser. Genom att öka risken för psykisk ohälsa och suicid utgör ensamhet en central utmaning för folkhälsan.

Möjligheter

Insatser för ökat inflytande och delaktighet i samhället stärker befolkningens känsla av sammanhang. Aktörerna behöver samskapa för att främja att alla grupper i befolkningen får möjlighet till kontroll över och ansvar för sitt liv och hälsa.

Goda möjligheter till umgänge, mötesplatser, folkbildning, kultur och idrott bidrar till ökad delaktighet, hälsa och ett mer robust samhälle. Fysisk aktivitet eller kultur kan ingå i vård och behandling. Aktörer inom civilsamhället, folkbildningen, kulturen och den civila beredskapen har därför en viktig roll tillsammans med offentliga aktörer. Civilsamhället skapar sammanhang där människor kan delta, utöva inflytande och bygga tillit och är betydelsefulla i arbetet för ökad och mer jämlik delaktighet i samhället.

Att förebygga och minska ofrivillig ensamhet är därför en viktig del i arbetet för att stärka skyddsfaktorer som social gemenskap, delaktighet och jämlika livsvillkor, i linje med målen i den nationella strategin Det handlar om livet. Tillgång till gemenskap och inkluderande arenor i civilsamhället, i lokalsamhället och genom offentliga verksamheter är centralt i arbetet med att motverka ensamhet och främja god och jämlik hälsa.

Det är viktigt att förstå hälsans betydelse för att kunna arbeta eller studera. Hälsa är både en förutsättning för att kunna ha sysselsättning samtidigt som meningsfull sysselsättning främjar hälsa. Aktörerna behöver uppmärksamma när ohälsa är ett faktiskt hinder för arbete eller studier. Då kan vi motivera till förändring, lotsa till egenvård, hälso- och sjukvård eller andra insatser.

Sörmlands näringsliv är viktigt genom att skapa arbetstillfällen och erbjuda meningsfull sysselsättning bidrar företagen till flera grundläggande livsvillkor som inkomst, ekonomisk trygghet, självständighet och social gemenskap. Arbetsgivare tillhandahåller även företagshälsovård. Skatteintäkter från arbete är en viktig grund för finansieringen av välfärden.

Näringslivet utvecklar produkter, tjänster och innovation som bidrar till samhällets långsiktiga och hållbara utveckling. Det bidrar också till bättre livsvillkor och

underlättar för människor att leva hälsosamt, samt till trygga och attraktiva livsmiljöer genom statsutveckling och serviceutbud.

Aktörernas roller i folkhälsoprogrammet

Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämnden (RUN) inom Region Sörmland ansvarar för samordningen av den regionala utvecklingsstrategin för Sörmland och därigenom också för detta folkhälsoprogram.

Region Sörmland

Region Sörmland är regionalt utvecklingsansvarig aktör (RUA) och bidrar i folkhälsoarbetet genom att:

- koordinera strategisk samverkan och initiativ tillsammans med länets aktörer,
- analysera folkhälsan i länet,
- utveckla och sprida metoder och verktyg för folkhälsoarbete,
- driva och delta i utvecklingsarbete,
- koordinera ansökningar av externa medel,
- samordna genomförande, utveckling och uppföljning av folkhälsoprogrammet.

Region Sörmland är också en viktig aktör genom ansvaret för stora delar av hälso- och sjukvården, tandvården, kollektivtrafik samt kultur och utbildning.

Kommunerna i Sörmland

Kommunens roll är att planera, leda och följa upp det lokala folkhälsoarbetet i kommunen. Kommunen säkerställer välfärdstjänster inom socialtjänst, skola och omsorg och olika hälsofrämjande insatser när alla grupper.

Viktiga uppgifter för kommunen i folkhälsoarbetet är:

- förebyggande arbete för barn och unga, föräldraskapsstöd och stöd till familjer,
- förebyggande arbete för äldre.
- brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete,
- förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel,
- främja goda matmiljöer, fysisk aktivitet och psykisk hälsa.

Länsstyrelsen i Södermanland och andra regionala myndigheter

Det finns flera statliga myndigheter som till exempel Länsstyrelsen i Södermanlands län, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Polismyndigheten som är involverade i

det lokala och regionala folkhälsoarbetet.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har en särskilt viktig roll att stödja aktörerna så att den nationella folkhälsopolitiken genomförs på regional nivå. Länsstyrelsen initierar, driver och samordnar regionala utvecklingsprojekt, stödjer och samordnar övriga statliga aktörer. Myndigheten har särskilt ansvar för våld i nära relationer, brottsförebyggande arbete och alkohol, narkotika, dopning, tobak och samt spel. Myndigheten samordnar det regionala arbetet med friluftsliv. Länsstyrelsen har också tillsynsansvar inom miljö, plan- och bygglagen och hälsoskydd och samordnar det regionala tillsynsarbetet inom bland annat alkoholförsäljning.

Samordningsförbundet i Sörmland

Samordningsförbundet består av kommunerna i länet, Region Sörmland, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Förbundets uppdrag är att utveckla och stötta samverkan mellan medlemsorganisationerna på lokal och regional nivå samt finansiera och följa upp samordnade rehabiliteringsinsatser med individen i fokus.

Sörmlands folkhälsonätverk

Sörmlands folkhälsonätverk är ett strategiskt forum som samverkar kring folkhälsofrågor. Nätverket består idag av strategiska funktioner från kommunerna i länet, Länsstyrelsen i Södermanlands län samt Region Sörmland.

Sörmlands folkhälsonätverk bidrar till folkhälsoarbetet genom att:

- vara en ingång för länets olika aktörer,
- identifiera lokala och regionala behov samt föreslå prioriteringar och utvecklingsområden,
- ha sakkunskap och bereda frågor om lokalt och regionalt folkhälsoarbete.

Civilsamhället i Sörmland

Civilsamhällets organisationer, folkbildningen och kultur- och idrottssektorn är viktiga arenor för exempelvis gemenskap, delaktighet och rörelse. De är ett komplement till den offentliga verksamheten och har också en unik roll då de ofta når grupper som offentliga aktörer har svårt att nå. En viktig del av civilsamhället är socialt företagande.

Akademien

Akademien kan bidra i folkhälsoarbetet genom tillgång till forskning, innovation samt utbildning i folkhälsoarbete, men också med kunskap i konkreta folkhälsoprojekt.

Näringslivet

Näringslivet består av olika aktörer som kan bli viktiga samverkanspartners med övriga aktörer i folkhälsoarbetet, både lokalt och regionalt. Näringslivet kan bidra konkret till social hållbarhet genom exempelvis genom praktikplatser, jobb för unga och personer långt från arbetsmarknaden. Näringslivet kan stödja lokalsamhället genom partnerskap i hälsofrämjande initiativ. Samt bidra till trygga och attraktiva livsmiljöer genom statsutveckling och serviceutbud.

Nästa steg i arbetet

Region Sörmland ansvarar för att i samråd med länets aktörer planera implementeringen av programmet. Resultatet av arbetet ska rapporteras årligen till regionala utvecklingsnämnden.

Programmet ska följas upp i dialog med länets aktörer. Folkhälsoprogrammet ses över och revideras vid behov i samband med uppföljningen av den regionala utvecklingsstrategin.